

Filozofski fakultet / Filosofija (2017) / ANTROPOLOGIJA

Naziv predmeta:	ANTROPOLOGIJA			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Broj ECTS kredita	Fond časova (P+V+L)
675				
Studijski programi za koje se organizuje	Filosofija (2017)			
Uslovljenost drugim predmetima	Predmet "Antropologija" nije uslovljen drugim predmetima.			
Ciljevi izučavanja predmeta	Predmet ima za cilj osposobljavanje studenta da razumiju osnovne kategorije i pojmove iz istorije antropoloških teorija.			
Ishodi učenja	1. Poznaje smisao i trajni značaj pitanja o biti čovjeka kao fundamentalno filozofsko pitanje. 2. Prezentuje središnje ideje čovjeka i istoriju antropoloških teorija (imago Dei [homo religiosus], homo sapiens [animal rationale], zoon politikon, homo faber, déserteur de la vie, animal laborans, Übermensch...). 3. Demonstrira temeljne antropološke probleme i pitanja vezana za tradicionalne pojmovne parove (priroda-kultura, bios-zoe, determinizam-sloboda, individua-ličnost, individualizam-kolektivizam, ljudska priroda-ljudska prava, terminus a quo-ter-minus ad quem...). 4. Analizira antropološka istraživanja u različitim epistemološkim kontekstima i kom-petentno procjenjuje domete klasičnih i modernih nastojanja da se pruži cjelovito shvatanje čovjeka. 5. Kritički preispituje određenja čovjeka u modernim društvenim, humanističkim i prirodnim naukama, shodno razlici između pojmovnog iskustva stvari i doživljaja, tj. objašnjenja i razumijevanja. 6. Primjenjuje teorijska znanja iz istorije antropoloških teorija, polazeći od neophodnosti čovjekovog stalnog zauzimanja stava prema sebi, društvu i svijetu.			
Ime i prezime nastavnika i saradnika	Nastavnik: doc. dr Dušan Krcunović Saradnik: doc. dr Dušan Krcunović			
Metod nastave i savladanja gradiva	Predavanja, rad na tekstovima, diskusije, komentari, dijalozi, kritičke refleksije...			
Plan i program rada				
Pripremne nedjelje	Priprema i upis semestra			
I nedjelja, pred.	SMISAO ANTROPOLOŠKOG PITANJA: osnove, glavni aspekti i problemi.			
I nedjelja, vježbe	- Analiza nekih definicija čovjeka kod Eriha Rotakera ("Filozofska antropologija", str. 1-16). - Dijalog o mogućnostima, ograničenjima i intencijama antropoloških definicija.			
II nedjelja, pred.	MJESTO ANTROPOLOGIJE U SISTEMATICI FILOSOFSKIH DISCIPLINA: filozofska antropologija i posebne antropologije.			
II nedjelja, vježbe	- Sistematizacija antropoloških definicija i teorija shodno predlozima Karla Levita i Samija Pilstroma. - Dijalog o esencijalističkim, naturalističkim, egzistencijalističkim i kulturalnim antropologijama.			
III nedjelja, pred.	OSNOVNI ANTROPOLOŠKI POJMOVI, ODREĐENJA I TEORIJE.			
III nedjelja, vježbe	- Dijalog o pojmu "ljudske prirode" na osnovu teksta Roberta Špemana. - Dijalog o normativnoj i egzistencijalno-ontološkoj dimenziji pojma "qudske prirode". -			
IV nedjelja, pred.	ANTIČKA ANTROPOLOŠKA ISHODIŠTA: "antropološki obrt" kod Grka (gnothe seauton, physis-nomos kontroverza; Protagorin mit o Epimeteju i Prometeju; Aristotelova određenja: zoon politikon i zoon logon ehon).			
IV nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje "Oda čovjeku" kod Eshila ("Okovani Prometej") i Euripida ("Antigona"). - Sofistička shvatanja čovjeka u svijetlu Platonovih dijaloga "Protagora" i "Gorgija". - Dijalog o Platonovom i Aristotelovom određenju čovjeka.			
V nedjelja, pred.	HRIŠĆANSKA ANTROPOLOGIJA: Čovjek i Bog, čovjek kao ens creatum i imago Dei; Homo peccator; personalna i relaciona ontologija; ličnost i individua; sloboda i odgovornost. Ekskurs: Helenističko-rimska ideja humanitas-a.			
V nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje teksta Grigorija Niskog "O stvaranju čovjeka". - Dijalog o biblijskoj ideji čovjeka. - Komparativna analiza antičke i hrišćanske ideje čovjeka. - Rasprava o opoziciji ličnost-individua.			
VI nedjelja, pred.	ANTROPOLOŠKI OBRT U MODERNI: Čovjekova bezavičajnost u kopernikanskom univerzumu i antropološka samosvijest; čovjek kao subjectum; autonomija, umnost i samosvijest. Ekskurs: Piko dela Mirandola, "Govor o dostojanstvu čovjeka".			
VI nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Mirandolinog "Govora o dostojanstvu čovjeka". - Tumačenje i komentarisanje Paskalovog shvatanja conditio humana u "Mislima" ("Čovjek između dvije beskonačnosti"). - Rasprava o odnosu između čovjekovog samorazumijevanja i raz			

VII nedjelja, pred.	LJUDSKA PRIRODA I PRIRODNA PRAVA ČOVJEKA: DŽon Lok, Tomas Hobs i Ž.-Ž. Ruso (homo naturalis i pravno-politički poredak).
VII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentiranje Lokovog, Hobsovog i Rusoovog misaonog eksperimenta o prirodnom stanju čovjeka. - Dijalog o ljudskim pravima, ljudskoj prirodi i "humanrightsism" u savremenom svijetu: antropološko viđenje.
VIII nedjelja, pred.	KANTOVA "KOSMOPOLITSKA ANTROPOLOGIJA": antropologija sa fiziološkog i pragmatičnog stanovišta; um i priroda, sloboda i determinizam.
VIII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentiranje Kantove "Antropologije sa pragmatičnog stanovišta". - Dijalog o slobodi i determinizmu: antropologija terminus a quo i terminus ad quem.
IX nedjelja, pred.	DVIJE IDEJE HUMANOSTI I HUMANITETA: prosvjetiteljstvo i romantizam.
IX nedjelja, vježbe	- Dijalog o prva dva poglavlja "Ideje humanosti" Roberta Legroa.
X nedjelja, pred.	ČOVJEK KAO ŽIVO BIĆE: od "Cogito, sum" ka "Vivo, sum"; suprotstavljanje uma i života; dva pojma života: bios i zoe.
X nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentiranje Plesnerovog teksta "Čovjek kao živo biće". - Dijalog o "bio-politici" (M. Fuko, G. Agamben...).
XI nedjelja, pred.	ČOVJEK U "FILOSOFIJAMA ŽIVOTA": Artur Šopenhauer i Fridrih Niče.
XI nedjelja, vježbe	- Dijalog o Šopenhauerovom doprinosu antropologiji na temelju odabranih poglavlja iz "Svijet kao volja i predstava" i Gelerovog teksta "Šopenhauerovi rezultati". - Tumačenje Ničeovog stava da je čovjek "još neustanovljena životinja".
XII nedjelja, pred.	FROJDOV ANTROPOLOŠKI MODEL: čovjek kao nagonsko biće; problem kulture.
XII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentiranje Frojdovog djela "Nelagodnost u kulturi". - Dijalog o "trima uvredama" nanijetim čovjeku: Kopernik, Darwin i Frojd.
XIII nedjelja, pred.	ČOVJEK I ISTORIJA: rekapitulacija antropoloških teorija. Čovjekova istoričnost.
XIII nedjelja, vježbe	- Dijalog o Šelerovom tekstu "Čovjek i istorija". * Druga provjera znanja: seminarski rad.
XIV nedjelja, pred.	OD HOMO FABERA DO ANIMAL LABORANSA
XIV nedjelja, vježbe	- Dijalog o političkoj antropologiji Hane Arent u njenom djelu "Vita activa".
XV nedjelja, pred.	KA SAVREMENOJ IDEJI ČOVJEKA
XV nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentiranje Buberovog shvatanja ishodišta savremene antropološke samosvijesti.
Opterećenje studenta	Nedjeljno 5 kredita x 40/30 = 6 sati i 40 minuta Struktura: 2 sata predavanja 2 sata vježbi 2 sata i 40 minuta individualnog rada studenta (za kolokvijume, izrada domaćih zadataka) uključujući i konsultacije. U semestru Nastava i završni ispit: (6 sati i 40 minuta) x 16 = 106 sati i 40 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 2 x (6 sati i 40 minuta) = 13 sati i 20 minuta Ukupno opterećenje za predmet: 5 x 30 = 150 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 - 30 sati. Struktura opterećenja: 106 sati i 40 minuta (nastava) + 13 sati i 20 minuta (priprema) + 30 sati (dopunski rad).
Nedjeljno	U toku semestra
kredita x 40/30=0 sati i 0 minuta 0 sat(a) teorijskog predavanja 0 sat(a) praktičnog predavanja 0 vježbi 0 sat(a) i 0 minuta samostalnog rada, uključujući i konsultacije	Nastava i završni ispit: 0 sati i 0 minuta x 16 =0 sati i 0 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 0 sati i 0 minuta x 2 =0 sati i 0 minuta Ukupno opterećenje za predmet: x 30=0 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 30 sati (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet) 0 sati i 0 minuta Struktura opterećenja: 0 sati i 0 minuta (nastava), 0 sati i 0 minuta (priprema), 0 sati i 0 minuta (dopunski rad)
Obaveze studenta u toku nastave	Redovno prisustvo predavanjima, aktivno učešće u radu na časovima vježbi i pisanje seminarskih radova.
Konsultacije	Nakon predavanja i vježbi.
Literatura	Arendt, Hannah, Vita activa, Zagreb 1991. Aristotel, Politika (više izdanja). Бекенферде, Ернс-Волфганг, „Слика човека у перспективи данашњег правног поретка“, у: Кшиштоф Михалски, пр-ир., Човек у модерним наукама, Нови Сад 1986, 81-89. Bergson, Anri, Stvaralačka evolucija, Sremski Karlovci, Novi Sad 1991, 62-155. Buber, Martin, „Problem čoveka“, u: Dva tipa vere, Beograd 2000, 119-158. Difren, Mikel, Za čoveka, Beograd 1973, 155-303. Ебелинг, Герхард, „О дефиницији човека“, у: Човек у

модерним наукама, 64–68. Elijade, Mirča, Sveto i profano, Beograd 2004. Frojd, Sigmund, Nelagodnost u kulturi, (više izdanja). Fromm, Erich, „Filozofska antropologija i psihoanaliza“, u: Filozofija modernog doba, Filozofska antropologija, 220–237. Gelen, Arnold „Šopenhauerovi rezultati“, u: Pesimizam i izbavljenje, Vrnjačka Banja 1988, 73–99. Григорије из Нисе, Свети, „О стварању човека“, у: Господе, ко је човек?, Београд 2003, 7–74. Hobz, Tomas, Levijatan, Niš 1991.						
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje						
- Seminarski rad: 15 bodova. - Seminarski rad: 15 bodova. - Prisustvo i rad na nastavi: 22 boda. - Minimum za prelaznu ocjenu: 52 boda.						
Posebne naznake za predmet						
Za dodatnu literaturu obratiti se profesoru i saradniku.						
Napomena						
Plan realizacije nastavnog programa po tematskim cjelinama i terminima studenti će dobiti na početku semestra.						
Ocjena:	F	E	D	C	B	A
Broj poena	manje od 50 poena	više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena	više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena	više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena	više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena	više ili jednako 90 poena